

Recomandări privind abordarea prudentă a riscului climatic

Cuprins

Cuprins	1
1. Introducere	2
2. Contextul general privind finanțarea sustenabilă.....	3
3. Termeni uzuali.....	8
4. Recomandări adresate entităților supravegheate de ASF	12
Recomandarea nr. 1 - Abordarea riscurilor de sustenabilitate ca factori cu potențial de accentuare a celorlalte tipuri de riscuri.....	12
Recomandarea nr.2 - Revizuirea strategiei cu referire la planurile de afaceri și programele de activități pe termen scurt mediu și lung cu includerea riscurilor de sustenabilitate	13
Recomandarea nr.3 - Revizuirea politicilor privind riscurile pentru includerea riscurilor de sustenabilitate.....	14
Recomandarea nr.4 – Implementarea unei politici de guvernare climatică	15
Recomandarea nr.5 – Includerea riscurilor de sustenabilitate în procesele și politicile interne ale entității, în funcție de natura, dimensiunea și complexitatea activității, precum și de natura și gama serviciilor și activităților desfășurate de organizație	16
Recomandarea nr.6 – Asigurarea transparenței și comunicarea publică privind abordarea factorilor de sustenabilitate.....	16
5. Considerente finale	17
Anexă: Formular de raportare	18

1. Introducere

Obiectivul acestor recomandări este de a veni în sprijinul entităților supravegheate de către Autoritatea de Supraveghere Financiară prin furnizarea unui prim set de informații ce privesc finanțarea durabilă, în special cu privire la importanța în creștere a riscurilor de sustenabilitate, într-un context global, european și local care depune toate eforturile pentru a sprijini finanțarea activităților sustenabile din punct de vedere al mediului, cu scopul de a transforma economiile reale într-unele durabile pe termen lung. Având în vedere familiaritatea unor sintagme uzuale în spațiul public național și internațional, termenii „durabil” și „sustenabil” au fost utilizați ca sinonime în cadrul prezentelor recomandări.

Autoritatea de Supraveghere Financiară intenționează ca aceste recomandări să reprezinte principii de bune practici care să fie aplicate de către entitățile supravegheate, în domeniul riscurilor de sustenabilitate, pentru a implementa cerințele legale privind organizarea activității și stabilirea unui sistem adecvat de management al riscurilor. Recomandările se adresează entităților supravegheate de către ASF care sunt cuprinse și în articolul 2 din Regulamentul (UE) 2019/2088 privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare: societăți de asigurare, intermediari în asigurări, administratori de fonduri de pensii, administratori de fonduri de investiții, firme de investiții, emitenți, consultanți financiari.

Pentru a asigura același nivel de înțelegere, recomandările prezentate în continuare conțin definițiile termenilor uzuali și ale principalelor riscuri în domeniul finanțării sustenabile și vizează în mod special următoarele zone de interes în activitatea entităților supravegheate: (i) guvernanta, (ii) strategie, (iii) managementul riscului, (iv) analiză de scenarii și testare la stres și (v) transparență. Autoritatea de Supraveghere Financiară se așteaptă ca entitățile supravegheate să ia în considerare riscurile de sustenabilitate integrându-le în strategiile de afaceri și managementul riscurilor. Astfel, procesele interne ar trebui organizate în mod adecvat, entitățile având libertatea de a își alege metodele și abordările utilizate.

În cele din urmă, Autoritatea de Supraveghere Financiară dorește să sublinieze faptul că prezentele recomandări reprezintă un prim pas în domeniul reglementării și supravegherii activităților în scopul finanțării sustenabile. În funcție de evoluția subiectului finanțărilor verzi pe agenda europeană sau națională, există posibilitatea revizuirii actualelor reglementări sau chiar a adoptării unor acte de legislație secundară, dacă va fi necesar în context actual.

2. Contextul general privind finanțarea sustenabilă

Conform raportului emis de către Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice (*Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC*) în anul 2014¹, continuarea emisiilor de gaze cu efect de seră va duce la încălziri accentuate și modificări de durată în sistemul climatic global, crescând probabilitatea unor consecințe serioase, severe și ireversibile pentru oameni și ecosisteme. Creșterea temperaturii cu 3-4 grade Celsius până la finalul secolului este considerat scenariul cel mai probabil, în timp ce o creștere de 5 grade Celsius împreună cu consecințele sale catastrofice nu poate fi exclusă. Aceste modificări climatice ar determina intensificarea fenomenelor meteo extreme, cum ar fi uragane, inundații, incendii de vegetație, concomitent cu creșterea nivelului mărilor și oceanelor, efectele negative regăsindu-se atât în planul economic, cât și în cel social.

În contextul riscurilor majore identificate din cauza încălzirii globale, în 12 decembrie 2015, 195 de state Părți participante la Convenția-cadru a Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice au agreeat, prin adoptarea Acordului de la Paris², să limiteze creșterea încălzirii globale la un nivel semnificativ mai redus de 2 grade Celsius, chiar să depună toate eforturile ca acesta să se situeze sub 1,5 grade Celsius, ceea ce ar avea efecte mai puțin drastice. Comisia Europeană a lansat un apel de reducere la zero a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2050, ceea ce va presupune schimbări majore în economii, creând totodată provocări importante unor sectoare de activitate.

Finanțarea sustenabilă (sau durabilă) are un rol esențial în îndeplinirea obiectivelor politice ale Pactului Ecologic European (*European Green Deal*), lansat de Comisia Europeană în 2019, precum și a angajamentelor internaționale ale UE privind clima și durabilitatea. Astfel, finanțarea durabilă contribuie la canalizarea investițiilor private în tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, rezistentă la schimbările climatice, eficientă din punct de vedere al resurselor și echitabilă. De asemenea, finanțarea durabilă va determina ca investițiile să susțină o economie și o redresare durabile în urma impactului pandemiei COVID-19, fondurile alocate statelor membre fiind condiționate de îndeplinirea anumitor cerințe în acest sens.

De asemenea, în vederea implementării obiectivelor din Pactul Ecologic European, pe data de 29 iulie 2021 a intrat în vigoare Legea europeană a climei. Prin această lege, se va garanta că toate politicile UE contribuie la acest obiectiv și că toate sectoarele economiei și societății se implică în acest demers. Astfel, se stabilește ca obiectivul de reducere la zero a emisiilor nete de gaze cu efect de seră până în 2050 să devină obligatoriu prin lege, instituțiile UE și statele membre având

---

¹ "Climate Change Synthesis Report", Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), 2014, <https://www.ipcc.ch/report/ar5/syr/>

² Acordul de la Paris în domeniul schimbărilor climatice este cel dintâi acord global cu forță juridică obligatorie. Acesta a fost semnat la 22 aprilie 2016 și ratificat de Uniunea Europeană la 5 octombrie 2016.

astfel obligația de a lua măsurile necesare la nivelul UE și la nivel național pentru atingerea obiectivului, ținând seama de importanța promovării echității și solidarității între statele membre. Legea include măsuri pentru monitorizarea progreselor înregistrate și pentru adaptarea în consecință a acțiunilor, pe baza sistemelor existente, cum ar fi procesul de guvernanță pentru planurile naționale ale statelor membre privind energia și rapoartele periodice ale Agenției Europene de Mediu și cele mai recente dovezi științifice privind schimbările climatice și impactul acestora. În esență, Legea climei abordează, calea de urmat pentru îndeplinirea obiectivului pentru 2050.

Finanțarea sustenabilă reprezintă o preocupare importantă a Uniunii Europene în ultima perioadă, având un rol esențial în îndeplinirea obiectivelor politice ale Pactului Ecologic European fiind interpretată ca un tip de finanțare care sprijină dezvoltarea durabilă a economiei, reducând în același timp presiunile asupra mediului și luând în considerare aspectele sociale și de guvernanță. Finanțarea sustenabilă are ca scop îmbunătățirea sectorului financiar pentru a susține dezvoltarea durabilă în contextul luptei împotriva schimbărilor climatice. Aceasta implică luarea în considerare de către entitățile sectorului financiar a factorilor de mediu, sociali și de guvernanță (factori ESG – *Environmental, Social, Governance*), urmărindu-se astfel orientarea investițiilor pe termen mai lung în activități și proiecte economice durabile.

Există mai multe demersuri legislative pe plan european, transpuse în legislația națională sau cu aplicabilitate directă în România, pentru a determina dezvoltarea de economii sustenabile din punct de vedere al impactului asupra mediului, în acord cu eforturile comune de a contracara schimbările climatice³. Planul de acțiune al Comisiei Europene privind finanțarea dezvoltării durabile și dezvoltării unei strategii reînnoite privind finanțarea sustenabilă conține 10 inițiative grupate în trei capitole:

- a. reorientarea fluxurilor de capital către o economie mai sustenabilă;
- b. includerea elementelor de sustenabilitate în managementul riscului;
- c. încurajarea transparenței și a viziunii pe termen lung.

Implementarea planului de acțiune a condus la aprobarea unui set de acte legislative care să creeze cadrul necesar pentru derularea finanțării sustenabile, dintre care menționăm:

- a. Definirea activităților economice ce pot fi considerate durabile din punct de vedere ecologic - *Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile (Regulamentul privind taxonomia)*.
- b. Introducerea unor cerințe de transparență prin:

---

³ <https://www.asfromania.ro/ro/a/2243/finan%C8%9Be-sustenabile-%C8%99i-tranzi%C8%99Bia-verde>

- i. Stabilirea unor cerințe de informare ale furnizorilor și distribuitorilor de produse și servicii financiare către clienți referitoare la impactul riscului de sustenabilitate asupra profitabilității investițiilor cât și la impactul investițiilor efectuate asupra sustenabilității economiei – *Regulamentul (UE) 2019/2088 privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare (SFRD)*;
  - ii. Stabilirea de obligații pentru companii de a raporta informații fiabile și comparabile privind durabilitatea de care au nevoie investitorii și alte părți interesate - *o propunere de directivă privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea (CSRD), care înlocuiește în totalitate NFRD (Non-Financial Reporting Directive)*.
- c. Crearea de noi indici de referință pentru activitățile cu impact scăzut în ceea ce privește emisiile de carbon: un indice de referință pentru activitățile de tranziție climatică și un indice de referință specializat - *Regulamentul UE 2019/2089 de modificare a Regulamentului 2016/1011 privind indicii de referință*.

Pe lângă mecanismele de finanțare pentru susținerea proiectelor durabile oferite prin intermediul piețelor bancare și piețelor de instrumente financiare, sectoarele de asigurări, precum și cele din industria fondurilor de investiții și a fondurilor de pensii private au un rol important în tranziția către o economie verde, în calitate de investitori instituționali interesați în plasarea disponibilităților financiare pe termen mediu și lung.

Participanții la piața financiară și consultanții financiari, precum și emitenții au obligația de a prezenta informații specifice cu privire la abordările lor în ceea ce privește integrarea riscurilor legate de durabilitate și luarea în considerare a efectelor negative asupra durabilității.

În iunie 2021, Comisia Europeană a adoptat o nouă Strategie pentru finanțarea tranziției către o economie durabilă, prin care își propune mai multe acțiuni pentru atingerea acestui scop, precum: extinderea cadrului taxonomiei UE, cadru general pentru etichetarea ecologică a instrumentelor financiare, identificarea lacunelor de protecție oferite de asigurători privind dezastrea naturale, includerea riscurilor ESG în ratingurile de credit, modificări ale directivei Solvency II pentru a integra riscurile de durabilitate în procesul de gestionare a riscurilor asigurătorilor etc. În contextul noii strategii, Comisia Europeană a propus și stabilirea unui cadru legal pentru obligațiunile verzi europene prin intermediul unui nou regulament (European Green Bond Standards – EUGBS, proiect în prezent în stadiu de negociere).

Schimbarea structurală a economiei înspre una cu valoare adăugată superioară și sustenabilă din punct de vedere climatic reprezintă o provocare însemnată pentru economia românească și pentru sectorul financiar, atât oportunitățile cât și costurile putând fi semnificative pe termen lung. În contextul tranziției către o economie verde, al cărei ritm este important să se realizeze

cât mai omogen pe plan european, pentru a nu determina efecte negative care să dezechilibreze economiile din punct de vedere structural, lipsa de acțiune pentru combaterea schimbărilor climatice poate avea un impact ridicat.

Există preocupări multiple la nivel național pentru a facilita tranziția către o economie verde și pentru a sprijini finanțarea sustenabilă a proiectelor economice durabile. Astfel, în cadrul Comitetului Național pentru Supraveghere Macroprudențială a fost constituit un grup de lucru pentru sprijinirea finanțării verzi, alcătuit din reprezentanți ai ministerelor de resort, Administrației Prezidențiale, Băncii Naționale a României, Autorității de Supraveghere Financiară, instituțiilor de credit, finanțatorilor internaționali (BERD, Banca Europeană pentru Investiții, Banca Mondială), sectorului privat și asociațiilor de profil. În urma activității grupului de lucru⁴, Comitetul pentru Supraveghere Macroprudențială a emis Recomandarea CNSM nr. /R/6/2021⁵ privind sprijinirea finanțării verzi care se adresează Guvernului, Băncii Naționale a României și Autorității de Supraveghere Financiară și care cuprinde mai multe pachete de măsuri propuse, care vizează trei domenii:

- a.) creșterea în mod sustenabil a accesului la finanțare pentru proiectele legate de agenda schimbărilor climatice;
- b.) sprijinirea schimbării structurale a economiei înspre una cu valoare adăugată superioară;
- c.) îmbunătățirea transparenței, raportărilor și a disponibilității informațiilor legate de schimbările climatice, precum și pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la impactul schimbărilor climatice în societate și în cadrul sistemului financiar.

Grupul de lucru privind informările financiare legate de climă (*Task Force on Climate-Related Financial Disclosure – TCFD*), înființat în anul 2015 de către Consiliul privind Stabilitatea Financiară (FSB), a emis recomandări pentru a dezvolta informări financiare legate de climă pentru a fi utilizate de companii, bănci și investitori și pentru a oferi informații părților interesate. Acestea sunt structurate în jurul a patru domenii tematice, care reprezintă elemente esențiale ale modului în care funcționează organizațiile: guvernanta, strategie, gestionarea riscurilor și măsuri metrice și obiective.

- a. *Guvernanta* – informări cu privire la guvernanta organizației în ceea ce privește riscurile și oportunitățile legate de climă (descrierea modului de supraveghere de către conducere a riscurilor și oportunităților legate de climă; descrierea rolului conducerii în evaluarea și administrarea riscurilor și oportunităților legate de climă).
- b. *Strategie* – informări cu privire la impacturile actuale și potențiale ale riscurilor și oportunităților legate de climă asupra afacerilor, strategiei și planificarea financiară a

⁴ <http://www.cnsrmro.ro/publicatii/studii-si-analize/grupul-de-lucru-cnsm-pentru-sprrijinirea-finantarii-verzi/>

⁵ <http://www.cnsrmro.ro/politica-macroprudentiala/lista-recomandarilor-2021/>

- organizației (descrierea riscurilor și oportunităților climatice pe care organizația le-a identificat pe termen scurt, mediu și lung; descrierea impactului riscurilor și oportunităților legate de climă asupra afacerii, strategiei și planificării organizației; descrierea rezilienței strategiei organizației, luând în considerare diferite scenarii de climă).
- c. *Administrarea riscurilor* – informări cu privire la modul în care organizația identifică, evaluează și gestionează riscurile legate de climă (descrierea proceselor organizației de identificare și evaluare a riscurilor de climă; descrierea proceselor organizației de gestionare a riscurilor de climă; descrierea modului în care procesele organizației pentru identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor legate de climă sunt integrate în administrarea generală a riscurilor organizației).
- d. *Măsurile metrice și obiective* – prezentarea măsurilor metrice și a obiectivelor folosite pentru a evalua și gestiona riscurile și oportunitățile legate de climă (prezentarea măsurilor metrice utilizate de organizație pentru a evalua riscurile și oportunitățile legate de climă în conformitate cu strategia și procesul de administrare a riscului; descrierea țintelor folosite de organizație pentru a gestiona riscurile și oportunitățile legate de climă și performanțele obținute raportate la anumite ținte).

3. Termeni uzuali

Atenuarea schimbărilor climatice - proces de a menține creșterea temperaturii medii globale cu mult sub 2 °C și continuarea eforturilor de limitare a încălzirii globale la 1,5 °C peste nivelurile preindustriale, conform prevederilor Acordului de la Paris.

Dezinformarea ecologică (*greenwashing*) - procesul de transmitere a unei impresii false sau de furnizare de informații înșelătoare despre modul în care produsele sau proiectele unei companii sunt ecologice. Greenwashing este considerată o afirmație nefondată pentru a înșela consumatorii sau investitorii, făcându-i să creadă că produsele sau procesul de producție ale unei companii sunt ecologice. Greenwashing-ul este utilizat de companii atât pentru creșterea vânzărilor, cât și pentru accesul la finanțare.

Economie circulară - un sistem economic în care valoarea produselor, a materialelor și a altor resurse din economie sunt menținute cât mai mult timp posibil, sporind eficiența utilizării lor în producție și consum și reducând, astfel, efectele negative asupra mediului. Scopul final al unei economii circulare este reducerea la minimum a deșeurilor și a substanțelor periculoase eliberate în mediul înconjurător, în toate etapele ciclului de viață al produselor și serviciilor, inclusiv prin aplicarea ierarhiei deșeurilor.

Ierarhia deșeurilor – se aplică în calitate de ordine a priorităților în cadrul legislației și al politicii în materie de prevenire a generării și de gestionare a deșeurilor⁶:

- prevenirea;
- pregătirea pentru reutilizare;
- reciclarea;
- alte operațiuni de valorificare, de exemplu valorificarea energetică; și
- eliminarea.

Factori de durabilitate - aspectele de mediu, sociale și de guvernare, precum respectarea drepturilor omului sau chestiunile legate de combaterea corupției.

Finanțarea ecologică⁷ - finanțarea investițiilor care oferă beneficii de mediu în contextul mai larg al dezvoltării durabile din punct de vedere ecologic. Finanțarea ecologică implică eforturi de internalizare a externalităților de mediu și de ajustare a percepțiilor de risc pentru a stimula investițiile ecologice și a le reduce pe cele dăunătoare mediului. Finanțarea verde acoperă o gamă largă de instituții financiare și clase de active și include atât finanțe publice, cât și private. Finanțarea ecologică implică gestionarea eficientă a riscurilor de mediu în întregul sistem financiar.

---

⁶ DIRECTIVA 2008/98/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

⁷ GFSG definiție

Finanțarea durabilă / sustenabilă - integrarea criteriilor de mediu, sociale sau de guvernanță (ESG⁸) în serviciile financiare și sprijinirea creșterii economice durabile. În mod frecvent, este des întâlnită și exprimarea „finanțare sustenabilă”, care are același înțeles.

Investiție durabilă:

- o investiție într-o activitate economică care contribuie la un obiectiv de mediu, măsurat spre exemplu prin indicatori-cheie în materie de utilizare eficientă a resurselor energetice, a energiei din surse regenerabile, a materiilor prime, a apei și a terenurilor, în materie de producție de deșeuri și emisiile de gaze cu efect de seră, precum și în ceea ce privește efectele asupra biodiversității și asupra economiei circulare, sau
- o investiție într-o activitate economică ce contribuie la un obiectiv social, în special o investiție care contribuie la combaterea inegalității sau care promovează coeziunea socială, integrarea socială și raporturile de muncă sau
- investiții în capital uman sau în comunități dezavantajate din punct de vedere economic sau social, cu condiția ca astfel de investiții să nu prejudicieze în mod semnificativ niciunul dintre aceste obiective și ca societățile în care s-a investit să urmeze practici de bună guvernanță, în special în ceea ce privește structuri de gestionare solide, raporturile cu forța de muncă, remunerația personalului relevant și conformitatea cu obligațiile fiscale.

Investiții în acțiuni ecologice - Investițiile în companii și proiecte ce implică un capital verde. Acest tip de investiții se realizează, în cele mai multe cazuri, prin investiții în indici sau fonduri de acțiuni construite pe criterii ecologice. În ultimii ani, s-au dezvoltat numeroși indici pentru a identifica și urmări performanța sectoarelor, firmelor și investițiilor ecologice. În timp ce furnizorii de indici sunt relativ transparentți cu privire la metodologiile de identificare a companiilor verzi pentru indicii lor, metodele de delimitare a „gradului de ecologizare” pentru fondurile de acțiuni verzi sunt adesea complexe și contestate. Astfel, au fost dezvoltate clasificări și scheme pentru certificarea ecologismului fondurilor. În ansamblu, metodologiile utilizate pentru a delimita noțiunea de „verde” sunt extrem de eterogene pe segmentul acțiunilor verzi listate pe piețele de capital, fiind necesară armonizarea acestora.

Obligațiuni verzi - instrumente financiare cu venit fix care sunt utilizate pentru a finanța proiecte care au beneficii pozitive de mediu și / sau climatice.

Riscurile climatice sunt clasificate în:

- **Risc fizic** – reprezintă riscul de materializare a unor efecte negative urmate în mod direct efectelor încălzirii globale. El este generat de creșterea frecvenței și severității unor evenimente climatice extreme, precum alunecări de teren, inundații sau incendii.

---

⁸ Environmental, Social and Governance

Companiile nefinanciare sunt expuse acestui risc datorită potențialelor efecte negative asupra activelor, proceselor de producție sau piețelor de desfacere. **Sectorul financiar** este expus, atât indirect, prin credite sau finanțări acordate unor companii la risc, cât și direct, în cazul asigurătorilor.

- **Risc de tranziție** generat de modul în care economia parcurge procesul de tranziție către o economie cu emisii scăzute de carbon. Aici sunt incluse, în special, **riscurile de reglementare**, care pot impune restricții sau costuri suplimentare companiilor poluante sau cu emisii intense. Totodată, riscul de tranziție derivă și din **riscuri reputaționale** pentru companiile care poluează sau au emisii intense de gaze cu efect de seră, de exemplu modificarea percepțiilor consumatorilor sau finanțatorilor, care poate duce la dificultăți privind vânzările sau accesul la finanțare.
- **Riscul de răspundere** (*liability risk*) - riscul asigurabil de apariție a daunelor legate de riscurile climatice, acoperite prin polițe de asigurare de răspundere, cât și riscul de acțiune legală directă împotriva societăților de asigurare (sau a altor societăți financiare), ca urmare a eșecului acestora în gestionarea riscurilor climatice. Grupul de lucru privind informările financiare legate de climă (TFCD), Rețeaua Bancilor Centrale și Supraveghetorilor pentru Ecologizarea Sistemului Financiar, Banca Reglementelor Internaționale, Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și IAIS consideră acest risc un risc climatic alături de cel fizic și tranziție.

Taxonomie – sistem de clasificare a elementelor unei mulțimi (de exemplu, activități economice) în diverse categorii în funcție de unele criterii.

Regulamentul UE 2020/852 privind taxonomia stabilește criteriile în funcție de care activitățile economice pot fi clasificate ca fiind verzi.

Factori ESG (Environmental, Social and Governance) – reprezintă factori de mediu, sociali sau privind guvernarea care pot afecta performanțele financiare ale unei entități. Aceștia includ:

- **Factori de mediu (Environmental)** - se referă la impactul, negativ sau pozitiv, pe care o entitate îl are asupra mediului înconjurător, de exemplu poluare sau emisii de gaze cu efect de seră și includ:
  - Atenuarea climei;
  - Adaptarea la schimbările climatice;
  - Protejarea biodiversității;
  - Utilizarea durabilă și protecția apei și a resurselor maritime;
  - Tranziția către o economie circulară, evitarea deșeurilor și reciclarea;
  - Evitarea și reducerea poluării mediului;
  - Protejarea ecosistemelor sănătoase;
  - Utilizarea durabilă a terenurilor.

- **Factori sociali (Social)** - se referă la modul în care o entitate relaționează cu angajații, clienții sau comunitățile unde operează și includ:
  - Respectarea standardelor de muncă recunoscute (fără muncă desfășurată de copii, forțată sau discriminare);
  - Respectarea siguranței și sănătății în muncă;
  - Remunerare adecvată, condiții de muncă echitabile, diversitate și oportunități de formare și dezvoltare;
  - Drepturile sindicale și libertatea de întrunire;
  - Garanția siguranței produselor, inclusiv protecția sănătății;
  - Aplicarea aceluiași cerințe entităților din lanțurile de aprovizionare;
  - Proiecte incluzive și luarea în considerare a intereselor comunităților și minorităților sociale.

- **Factori de guvernanță (Governance)** - se referă la modul în care o entitate este condusă și include elemente de tipul compensarea conducerii, controlul intern, transparența sau auditul și includ:
  - Onestitatea fiscală;
  - Măsuri anticorupție;
  - Managementul durabilității de către Consiliul de Administrație;
  - Remunerația Consiliului de Administrație bazată pe criterii de sustenabilitate;
  - Facilitarea denunțurilor;
  - Garanția drepturilor angajaților;
  - Garanția protecției datelor;
  - Dezvăluirea informațiilor.

Riscurile legate de durabilitate (sau de sustenabilitate) sunt evenimente sau condiții ESG care, dacă se materializează, au sau pot avea impact negativ semnificativ, efectiv sau potențial, asupra activelor, profitabilității sau situației bilanțiere, ori asupra reputației unei entități supravegheate.

4. Recomandări adresate entităților supravegheate de ASF

Recomandarea nr. 1 - Abordarea riscurilor de sustenabilitate ca factori cu potențial de accentuare a celorlalte tipuri de riscuri

Autoritatea de Supraveghere Financiară consideră riscurile de sustenabilitate ca fiind factori ai riscurilor existente deja și luate în calcul în cadrul proceselor interne de management al riscurilor. Această abordare vine în întâmpinarea nenumăratelor dificultăți care ar apărea în cazul unor încercări de segregare a riscurilor de sustenabilitate. În cele din urmă, acestea pot avea un impact semnificativ asupra tuturor celorlalte tipuri de riscuri existente, fiind un factor care ar putea contribui la materializarea acestora. În cele ce urmează dorim să oferim câteva exemple ipotetice în care riscurile de sustenabilitate pot agrava alte riscuri existente:

Riscul de credit sau de contraparte – un partener comercial al cărui model de afaceri este puternic afectat de neimplementarea adecvată a politicilor din zona ESG.

Riscul de piață – fluctuația valorii de piață a unor emitenți care nu demonstrează un management sustenabil sau care nu ia în considerare tranziția către o economie durabilă, reflectată în calculul valorii activelor unui fond de pensii private, a unui de investiții, a unui contract de asigurare cu resurse plasate în astfel de companii etc. O schimbare abruptă în percepția investitorilor (care poate fi determinată și de inițiative legislative) ar putea determina o scădere a valorii activelor respective. În plus, sustenabilitatea este sprijinită în primul rând prin accesul la finanțare. Este foarte probabil ca pe termen mediu sau lung astfel de entități să nu mai poată să obțină finanțări la costuri rezonabile, acest lucru ducând la deteriorarea modelului de afaceri și a profitabilității și putând determina chiar ieșirea din piață respectivă pentru companiile care nu își adaptează politicile.

Riscul de lichiditate – ipotetic, după materializarea unor fenomene meteo severe, care pot afecta bunurile oamenilor (de ex. inundații, cutremure, secetă severă, furtuni etc.) persoanele afectate, pe lângă apelarea la contractele de asigurare încheiate, își pot lichida deținerile în active financiare, acest lucru putând să determine vânzări de active în lanț și punând presiune asupra lichidității atât a unor investitori instituționali (de tipul fondurilor de investiții, societăților de asigurare), cât și a pieței financiare.

Riscul operațional – fenomene meteo extreme pot afecta din punct de vedere operațional desfășurarea în condiții normale a activității entităților supravegheate.

Riscuri specifice de asigurare – există posibilitatea concentrării unor riscuri de asigurare care să se materializeze simultan, în urma unor incidente climatice, concomitent cu solicitări de despăgubiri pentru întreruperea activității. Aceste riscuri ar trebui reflectate în mod adecvat în

rezervele tehnice sau primele de risc, unele societăți de asigurare putând fi afectate de riscurile de sustenabilitate atât pe partea de active cât și pe cea de pasive.

Riscuri strategice – se pot referi la portofolii de investiții cu expuneri mari pe sectoare economice sau emitenți care nu sunt sustenabili (au activități poluante etc.).

Riscuri reputaționale – asociate cu investiții în emitenți care sunt influențați de ESG și care pot ajunge în atenția publică în mod negativ, ca urmare a unor incidente declanșate din cauza politicilor interne necorespunzătoare din punct de vedere al sustenabilității.

Recomandarea nr.2 - Revizuirea strategiei cu referire la planurile de afaceri și programele de activități pe termen scurt mediu și lung cu includerea riscurilor de sustenabilitate

Pentru a gestiona riscurile de sustenabilitate (și eventual, acolo unde sunt aplicabile, oportunitățile care apar), entitățile supravegheate ar trebui fie să își dezvolte strategii de sustenabilitate, fie să le adapteze pe cele existente, pentru a lua în considerare tendințele actuale de tranziție către economii durabile din punct de vedere al mediului. În cazul în care entitățile apelează la anumite standarde externe sau aleg să urmeze anumite recomandări, acestea ar trebui să fie reflectate în strategiile proprii și în principiile de organizare internă.

În acest scop, procesele de revizuire a strategiei cu referire la planurile de afaceri și la programele de activități ar trebui să ia în considerare mai multe aspecte relevante, cum ar fi:

- Care sunt domeniile expuse riscului fizic? Este riscul material? Ar trebui ca activitatea expusă acestui risc să continue, să fie diminuată sau adaptată? Este necesar ca riscurile de sustenabilitate să fie analizate în toate zonele de activitate și în toate procesele, din punct de vedere al materialității sau este suficientă concentrarea pe zonele expuse identificate? Sunt necesare analize de impact pe o perioadă medie sau lungă în fundamentarea deciziilor? Exemple ar fi: investiții imobiliare în zone afectate de inundații, investiții în zone afectate de secetă, introducerea sau excluderea unor riscuri din contractele de asigurare etc.
- Care sunt zonele de activitate expuse riscului de tranziție? Este riscul material? Ar trebui ca activitatea expusă acestui risc să continue, să fie diminuată sau adaptată? Există parteneri comerciali care pot fi afectați de aceste riscuri și acestea se pot răsfrânge și asupra entității? Se pot identifica metode pentru a diminua aceste riscuri?
- Sunt necesare revizuirile ale modelului de afaceri care să ia în calcul riscurile fizice și de tranziție în contextul creșterii conștientizării și al apetitului investitorilor pentru sustenabilitate? Sunt necesare anumite ținte sau obiective de stabilit în acest sens? Este

necesară o paletă mai largă de investiții sustenabile în portofolii care să poată fi prezentată clienților?

- Este necesar personal specializat pentru a îndeplini cerințele legale sau strategia revizuită?

Recomandarea nr.3 - Revizuirea politicilor privind riscurile pentru includerea riscurilor de sustenabilitate

Politica privind riscurile ar trebui revizuită pentru a include riscurile de sustenabilitate. În acest scop, procesul de revizuire ar trebui să ia în considerare mai multe aspecte relevante, cum ar fi:

- Ar putea exista un impact asupra indicatorilor de solvabilitate, lichiditate sau cerințelor obligatorii în eventualitatea în care s-ar materializa riscurile de sustenabilitate (sub forma tipurilor de riscuri care au fost deja identificate ca fiind materiale)?
- Ce analize de risc sunt adecvate și ce implicații au rezultatele acestora? În funcție de complexitatea activității, sunt preferate abordări cantitative de tipul analizelor de scenarii și testelor de stres.
- Care sunt tipurile de riscuri afectate de riscurile de sustenabilitate la nivelul entității? Au fost acestea incluse în stabilirea apetitului față de risc și a limitelor aferente? Sunt anumite concentrări relevante din punct de vedere al riscurilor de sustenabilitate pe zone geografice, emitenți sau sectoare de activitate?
- Există concentrări semnificative? De exemplu: un portofoliu expus pe aceeași regiune supusă riscului (portofoliu de asigurări, de investiții etc)
- Cum ar trebui gestionat riscul de tranziție în timp? Ar trebui adresate de la început? Se pot adapta pe parcurs? Există modalități de protecție împotriva riscurilor?
- Se pot face îmbunătățiri ale procesului de identificare, evaluare, diminuare, administrare și raportare a riscurilor de sustenabilitate?

În unele segmente ale pieței financiare, astfel de cerințe au fost deja introduse la nivelul legislației europene, a se vedea Regulamentul delegat (UE) 2021/1255 AL COMISIEI din 21 aprilie 2021 de modificare a Regulamentului delegat (UE) nr. 231/2013 în ceea ce privește riscurile legate de durabilitate și factorii de durabilitate de care trebuie să țină seama administratorii fondurilor de investiții alternative și Directiva delegată (UE) 2021/1270 A COMISIEI din 21 aprilie 2021 de modificare a Directivei 2010/43/UE în ceea ce privește riscurile legate de durabilitate și factorii de durabilitate de care trebuie să țină seama organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM).

Riscurile de sustenabilitate ar trebui luate în considerare în mod expres în cadrul funcției de actuatariat a societăților de asigurare (și pe viitor a furnizorilor de plată a pensiei private), având un rol în stabilirea nivelului adecvat de rezerve tehnice și a costurilor de subscriere. Funcția actuarială ar trebui să aibă o înțelegere bună a acestor riscuri, inclusiv a elementelor de noutate care pot apărea.

Ținând cont de principiul proporționalității, modelele interne de management al riscurilor, inclusiv analizele de scenarii și testele de stres utilizate în cadrul entităților supravegheate ar trebui să includă și factori de sustenabilitate. De asemenea, pot fi luate în considerare diverse scenarii de tranziție către o economie verde, având în vedere obiectivele europene în acest sens.

Entitățile supravegheate pot utiliza ratinguri ESG pentru a evalua sustenabilitatea portofoliilor lor de investiții și, acolo unde este posibil, pentru a evalua mai bine riscurile de sustenabilitate. Aceste ratinguri există deja pe piețele financiare și sunt oferite de diverse companii.

Sistemul de management al riscurilor ar trebui să conțină clar și acțiunile necesare pentru gestionarea riscurilor identificate, precum și intervalele de timp la care sunt necesare revizuri.

Societățile de asigurare ar trebui să ia în considerare în cadrul *Own Risk and Solvency Assessment* (ORSA) și riscurile de sustenabilitate identificate ca fiind materiale.

Recomandarea nr.4 – Implementarea unei politici de guvernare climatică

În acest sens, este recomandat conducerii superioare să:

- Dezvolte o înțelegere adecvată a tuturor riscurilor de sustenabilitate care pot fi materiale pentru entitatea respectivă, inclusiv riscurile fizice și de tranziție, caracteristicile lor și potențialul impact asupra activității, în funcție de natura, dimensiunea și complexitatea activității sale, precum și de natura și gama serviciilor și activităților desfășurate;
- Aloce responsabilitatea gestionării acestor riscuri de sustenabilitate în cadrul entității și să urmărească modalitatea în care sunt diminuate;
- Stabilească sisteme de remunerare care să ia în considerare și managementul riscurilor de sustenabilitate prin care să evalueze expunerea la riscul de piață, la riscul de lichiditate, la riscurile legate de durabilitate, la riscul operațional etc. Exemple ar fi: introducerea unei componente variabile legate de factorii ESG, respectiv a unui acord clawback;
- Stabilească sau să includă în politicile de gestionare a conflictelor de interese care pot apărea ca urmare a integrării riscurilor legate de durabilitate în procesele și sistemele lor, precum și în controalele lor interne, inclusiv pe cele generate de remunerațiile sau tranzacțiile personale ale personalului relevant;

- Coopteze în organele de conducere executivă și de supraveghere a unor membrii cu expertiză în administrarea riscurilor de sustenabilitate;
- Entitățile pot adera la bune practici sau principii internaționale⁹ privind guvernarea climatică, un exemplu în acest sens fiind Inițiativa de Guvernare Climatică care se desfășoară în cadrul Forumului Economic Mondial.

Recomandarea nr.5 – Includerea riscurilor de sustenabilitate în procesele și politicile interne ale entității, în funcție de natura, dimensiunea și complexitatea activității, precum și de natura și gama serviciilor și activităților desfășurate de organizație

Ar trebui să existe o revizuire a politicilor și proceselor referitoare la calitatea și fiabilitatea datelor utilizate și pentru a determina modalitatea în care riscurile de sustenabilitate sunt integrate în procesele existente pentru: activitatea de analiză, decizii de investiții, administrarea portofoliului, subscriere, managementul și controlul riscurilor, funcția de conformitate, funcția de audit intern etc.

O importanță deosebită ar trebui acordată includerii riscurilor de sustenabilitate în planurile de continuare a activității.

Recomandarea nr.6 – Asigurarea transparenței și comunicarea publică privind abordarea factorilor de sustenabilitate

Îmbunătățirea transparenței privind factorii de sustenabilitate este promovată la nivel european prin pachetele legislative aplicabile în domeniul durabilității. Ținând cont de principiul proporționalității, entitățile supravegheate ar trebui să dezvolte o bună comunicare publică privind modalitatea în care abordează riscurile de sustenabilitate în activitatea pe care o desfășoară.

---

⁹ https://www3.weforum.org/docs/WEF_Creating_effective_climate_governance_on_corporate_boards.pdf

5. Considerente finale

Pentru a veni în sprijinul entităților supravegheate, Autoritatea de Supraveghere Financiară a creat o secțiune web în care se regăsesc centralizate toate actele legislative aplicabile precum și cele aflate în negociere la nivel european. De asemenea, secțiunea mai cuprinde și alte referiri la ghiduri, analize și standarde privind finanțele sustenabile. Conținutul va fi actualizat periodic, pentru a include elementele de noutate care apar.

Aceasta poate fi accesată pe următorul link:

<https://www.asfromania.ro/ro/a/2243/finan%C8%9Be-sustenabile-%C8%99i-tranzi%C8%9Bia-verde>

Entitățile cărora li se adresează această recomandare vor transmite către Autoritatea de Supraveghere Financiară care sunt demersurile pe care le-au întreprins pentru implementarea acestor recomandări, completând formularul din Anexă.

Formularul de raportare va fi transmis pe email la adresa raportari.sustenabilitate@asfromania.ro până la data de 30.06.2022. Autoritatea de Supraveghere Financiară va publica un material centralizat și anonim privind modalitatea de implementare a recomandării.

Anexă: Formular de raportare

Denumire entitate:	
Nr. Identificare Registrul ASF:	
Tip entitate:	
Recomandări:	
Recomandarea nr. 1. Abordarea riscurilor de sustenabilitate ca factori cu potențial de accentuare a celorlalte tipuri de riscuri	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Recomandarea nr. 2. Revizuirea strategiei cu referire la planurile de afaceri și programele de activități pe termen scurt mediu și lung cu includerea riscurilor de sustenabilitate	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Recomandarea nr. 3. Revizuirea politicilor privind riscurile pentru includerea riscurilor de sustenabilitate	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Recomandarea nr. 4. Implementarea unei politici de governanță climatică	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Recomandarea nr. 5. Includerea riscurilor de sustenabilitate în procesele și politicile interne ale entității, în funcție de natura, dimensiunea și complexitatea activității, precum și de natura și gama serviciilor și activităților desfășurate de organizație	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Recomandarea nr. 6 - Asigurarea transparenței și comunicarea publică privind abordarea factorilor de sustenabilitate	
<i>Demersuri întreprinse:</i>	
Eventuale constatări, identificări ale altor riscuri sau influențe negative în ceea ce privește factorii de sustenabilitate și tranziția către o economie verde efectuate de către entități:	